

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระ เห็นใหม่ วันพระเป็นวันประเสริฐเพราะอะไร เพราะในสมัยโบราณ วันโกนวันพระเราหยุดงาน เราหยุดงานกันเพื่อไปวัดไปวา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติไว้ วันพระ เวลาทางโลกเขาจันทรคติ ถ้าจันทรคติ เวลากำหนดพระจันทร์ พระจันทร์มัน ค่อยตามข้างขึ้นข้างแรม สิ่งนี้มันเกี่ยวกับการเกษตรกรรม ถ้าเกษตรกรรมเราทำหน้าที่การงาน ของเรา

วันพระวันโกน วันหยุดไปวัดไปวา เห็นใหม่ ไปวัดเพื่ออะไร นี่เวลาทำเกษตรกรรม เรา ทำอาหารมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่หัวใจล่ะ หัวใจ เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ ธรรมๆ ถ้าเป็นฆราวาสธรรม ให้เขามีสติมีปัญญาของเขา เพราะองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเป็นกษัตริย์นะ หน้าที่รับผิดชอบมันสูงส่งขนาดไหน ถ้าหน้าที่รับผิดชอบสูงส่งขนาดไหน นี่ บริหารจัดการ เห็นใหม่ แล้วคนเราเวลาบริหารจัดการชีวิตล่ะ

เวลาบริหารจัดการนะ นี่เป็นกษัตริย์ เวลาปกครองนี่ปกครองประชาชน แต่ของเราเวลา ปกครอง ปกครองหัวใจของเราละ หัวใจของเรา คุณธรรมรู้สึกนึกคิดมันเกิดขึ้นมา มันขับเคลื่อน ออกมาจากใจมหาศาลขนาดไหน ถ้ามันมหาศาลขนาดไหน นี่มันจะมีศิลปะในการดูแลหัวใจของ เราอย่างไร ถ้าเราไม่มีศิลปะในการดูแลหัวใจของเรา คนเรามองข้ามจากตัวเองไปก็จะไปหาที่พึ่ง จากข้างนอก “ถ้าเรามั่งมีศรีสุข เรามีเงินมีทองแล้วมันจะมีความสุขของเรา” นี่จินตนาการไป ทั้งนั้นแหละ

คนถ้ามีความรับผิดชอบสูงนะ ถ้าเขามีเงินมีทอง มีหน้าที่บริหารจัดการของเขา เขาต้อง ดูแลทรัพย์สินสมบัติของเขา มันเป็นการไปหมดทั้งนั้นแหละ เวลาคนทุกข์คนจนขึ้นมาเราว่าขาด แคลน ไม่มีสิ่งใดที่เอามาดำรงชีวิต ไม่มีสิ่งใดดำรงชีวิต มันก็มองว่าถ้าเราสมความปรารถนา ตัณหาความทะยานอยากถ้าสมความปรารถนาจะมีความสุขๆ...มันไม่มีวันพอหรอก มันไม่มีวัน พอหรอก แต่ถ้าเมื่อไหร่มันพอขึ้นมา มันเสียดายของมัน เพราะสิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยเราพอ

ดำรงชีวิตแล้วละ คุณิ คนทุกข์ คนจน คนเจ็บป่วยโง่โง่มาหาศาลขนาดไหน เวลาเขาปากกัดตีนถีบมันเป็น เวนเป็นกรรมของสัตว์นะ

คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในเรื่องของพระโพธิสัตว์ เห็นไหม เวลา สัตว์ตัวนั้น สัตว์มันอยู่ตามถนนหนทางอย่าไปรังแกมันนะ เพราะอะไร มันอาจเป็นพระโพธิสัตว์ ชาติใดชาติหนึ่งก็ได้ พระโพธิสัตว์มาเกิดในชาตินั้นก็ได้อีก เวลาเขาเสวยชาติของเขา เขามีความทุกข์ ความยากของเขา แต่ถ้าพ้นจากชาตินี้ไปเขาจะเป็นพระโพธิสัตว์ เขาอาจเป็นพระพุทธเจ้าองค์ ต่อไปข้างหน้าก็ได้ ฉะนั้น เวลาเสวยชาติใดชาติหนึ่ง เห็นไหม สิ่งที่ยืนตายเวียนเกิด เราต้องมี สติปัญญาของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามองเห็นทะเลรูปรูปร่างนะ ถึงวางธรรมและวินัยนี้ไว้ วัน พระวัน โคนให้ไปวัดไปวา ไปวัดไปวาหาหลักของใจให้ได้ ถ้าใจมันมีหลักแล้วมันไม่เร่ร่อน จนเกินไป ถ้าใจมันเร่ร่อนเกินไปมันก็ทุกข์ก็ยากเหมือนกัน แล้วบริหารจัดการละ

เวลาบริหารจัดการทางโลก ผู้ที่ปกครองดูแลเขาก็ต้องบริหารจัดการทางโลกของเขา ถ้าเรา เป็นผู้ประเสริฐ เราบริหารจัดการใจของเรา มีหน้าที่การงานของเรา คนมันรับผิดชอบนะ มัน รับผิดชอบของมัน เวลาหน้าที่การงานทำอะไรประสบความสำเร็จไปหมด ทำงานเสร็จเรียบร้อย ไปหมด แต่คนที่จิตใจอ่อนแอ คนที่จิตใจไม่มีหลักมีเกณฑ์ ทำอะไรก็มีแต่ความเดือดร้อนไปหมด พอมีความเดือดร้อนไปหมดมันน้อยเนื้อต่ำใจ การงานนั้นก็ไม่มีสมบูรณ์ แล้วผลที่ออกมามันก็ไม่ สมบูรณ์

พอผลที่ออกมาไม่สมบูรณ์ “นี่เราเป็นคนทุกข์คนจน เราเป็นคนทุกข์คนยาก” เพราะมันไม่ สมบูรณ์ แต่ถ้าคนทุกข์คนจนนะ คุณิ เลื้อยผืนหมอนใบมาจากเมืองจีน เขาสร้างฐานะขึ้นมาเป็น เศรษฐีของประเทศได้ นี่เลื้อยผืนหมอนใบเขามาทำประสบความสำเร็จก็มี เลื้อยผืนหมอนใบที่มัน ล้มเหลวก็มี ความล้มเหลวอันนั้นนะ ความล้มเหลวอันนั้นมันก็อยู่ที่เวลาเรามาทำบุญกุศลกันก็เพื่อ สร้างอำนาจวาสนาบารมี

แข่งอำนาจวาสนาบารมีกันไม่ได้นะ บางคนมีปัญญามาก แต่จังหวะของเขา โอกาสของเขา วาสนาของเขา เขาคิดเลย คิดเกินกว่าสังคมตลอดเวลา แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนาเขาคิดเลยๆ นี่ใน ปัจจุบันนี้เขาทำวิจัยตลาดๆ ถ้าตลาดมันยังไม่ถึงคราวเป็นไป เขายังชะลออยู่ เพราะลงทุนแล้วไม่คุ้มทุน นี่เขาวิจัยของเขาได้ เขาวิจัยของเขา มันก็วิจัยของเขาได้ วิจัยแล้วทำไปมันก็ยังมิเวรมิกรรม

อีกนั่นแหละ นี่มันเป็นเวรเป็นกรรม เห็นไหม นี่บริหารจัดการใจของเรา ถ้าบริหารจัดการของเรา
นะ

เวลาเรามาประพฤติปฏิบัติของเรา เราดูเลใจของเรา ถ้าถูกใจ ถูกใจ เห็นไหม นี่เวลาศึกษา
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะปล่อยวาง มันจะมีความสุข
ความสงบ ความระงับ นี่การปล่อยวางๆ นะ

การปล่อยวางๆ นี้อุปกิเลส ๑๐ ถ้ามันมีอุปกิเลส โสภาส ความสว่างไสว ความว่างต่างๆ มัน
เป็นกิเลสอย่างละเอียด เวลากิเลสอย่างหยาบมันก็บีบคั้นเรา ทุกคนเข้าใจได้ว่าสิ่งนี้เป็นกิเลสๆ
เวลาปฏิบัติไปแล้ว สิ่งนี้จะว่าเป็นธรรมไปหมดเลย ถ้ามันถูกใจใจ เวลาถูกใจมันก็ดีไปทั้งนั้น
แหละ แต่ถ้ามันผิใจขึ้นมาละ ผิใจขึ้นมาอะไรก็ไม่ดีสักอย่าง ถ้าไม่ดีสักอย่าง ทำอย่างไรมันถึงดี
ถึงไม่ดีล่ะ นี่ถ้าค้นหาความทะยานอยากมันเป็นอย่างนั้นเราต้องมีสติปัญญาของเรา บริหารจัดการ
ในใจของเราไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกทางสายกลางๆ อุตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุ
โยค ทางสองส่วนไม่ควรเสพ

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันทุกข์จนเจ็บใจ มันบีบคั้น นี่มันอุตตกิลมถานุโยค เวลามันมี
ความสุข ความสงบ ความระงับ นั่นละกามสุขัลลิกานุโยค นี่มันพอใจใจ มันพอใจ มันไม่สาย
กลางๆ แล้วสายกลางเป็นอย่างไรล่ะ? มันไม่ถูกใจเราหรอก เวลาว่าสิ่งนี้เราถูกใจๆ เราคาดหมาย
จินตนาการไป เวลาภาวนาไปแล้วมันไม่เหมือนกับจินตนาการเลยล่ะ มันเป็นเรื่องที่เราคาดไม่ถึง
คาดไม่ได้ ถ้าคาดไม่ถึง คาดไม่ได้มันเป็นอย่างไร มันเป็นอย่างไร

เพราะถ้ามันคาดถึง คาดได้ นี่จิตเวียนตายเวียนเกิดมาในวัฏฏะ เทวดา อินทร์ พรหม
คาดหมายได้ คุณิ เวลาจิตรกรรมฝาผนังเขาคาดการณ์ว่า สวรรค์เป็นอย่างไร พรหมเป็นอย่างไร เขา
จินตนาการของเขาได้ เพราะใจนี้มันเคยเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะนั้น แต่โสดาบัน สกิทาคามี
อนาคามีสิ้นกิเลสไป มันเอาอะไรไปจินตนาการคาดหมายไม่ได้หรอก

เวลาความว่างๆ ว่างๆ ความว่าง นี่เวลานาชามันจะไปดาวอังคาร คุณิ จักรวาลมันกว้างไกล
ขนาดไหน แล้วว่างขนาดไหนล่ะ นี่ความว่างทางวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้ เขาคำนวณได้ทั้งนั้น
แหละ แต่ถ้าใจของเรา ความว่างๆ เห็นไหม มันถูกใจ ถ้าถูกใจก็เป็น ถูกใจเพราะอะไร เพราะมัน

เป็นความว่างใจ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมันเป็นความว่างใจ มันปล่อยวาง ว่าง มันปล่อยวาง เห็นใหม่ ถ้ามันปล่อยวางนะ ปล่อยวางแบบควายก็ได้ เวลาควายมันกินหญ้าเสร็จ มันไปนอนแช่น้ำนั่นนะ มันก็ปล่อยวางของมันนะ เย็นสบายด้วย โอ้โฮ! มันก็เฝ้าเืองของมัน มันมีความสุขทั้งนั้นแหละ อันนั้นเป็นความจริงใหม่

นี่เราต้องมีปัญญาของเราสิ เราต้องปล่อยวางแบบมนุษย์ ปล่อยวางแบบผู้มีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญามันต้องมีเหตุมีผลสิ มีเหตุมีผลนะ ถ้ามันเป็นจินตนาการ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ทุกคนก็รู้ ทุกคนก็เห็น ถ้าทุกคนรู้ ทุกคนเห็น มันก็เห็น โดยสัญชาตญาณ เห็นโดยตรงละ

นี่ตรรกะ เราศึกษามา เราเข้าใจได้ เราเป็นไปได้ แล้วจิตมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ นะ จิตมันคาดหมาย มันจินตนาการของมันไปได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าจินตนาการไปได้มันต้องตรวจสอบไง คนที่มีสติปัญญานะ เขาไม่ป้ำๆ เป้อๆ ใจ เขาพิสูจน์ตรวจสอบแล้วมันเป็นจริงใหม่ มันไม่เป็นจริง เพราะอะไรละ คุณสิ เวลาเด็กๆ ที่เราเล่นกับเด็กๆ เห็นใหม่ เด็กถ้ามีของเล่นของมัน มันก็เพลินของมัน ถ้าเด็กมันไม่มีของเล่นนะ เดี่ยวมันก็อแงแล้ว จิตใจของเรา ถ้ามันไม่มีสิ่งใดเลย มันโดนโลกบีบคั้นอยู่มันก็ทุกข์ยากของมัน

แต่เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา มันเหมือนของเล่นนั่นละ สุตมยปัญญานี้ของเล่น เพราะธรรมคาจิตมันก็เล่นกับความรู้สึกนึกคิดมันอยู่แล้ว จิตมันเล่นกับความรู้สึกนึกคิดมันอยู่แล้วนะ ความนึกคิดนี่จิตมันก็เล่นของมัน มันเสวยอารมณ์มันอยู่แล้ว แล้วศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ทับศัพท์ไปเลยใจ ทับศัพท์ไปเลย “ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้นว่างๆ เป็นอย่างนั้น”...มันก็ว่างอยู่แล้ว ใจมันว่างมันมีความรู้สึกของมัน เราทับศัพท์ไปเลย สุตมยปัญญา เหมือนเด็กเล่นขายของ สุตมยปัญญา พอจินตมยปัญญาขึ้นมาก็โอ้โฮ! มหัทศจรยณะ มหัทศจรยณ์ มหัทศจรยณ์ขนาดไหนมันต้องตรวจสอบไง

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ นี่สิ่งที่มันเป็นไปๆ นี่ติดติดกับติดชั่ว เวลาความชั่ว ความไม่ดีทุกคนรู้ได้ แล้วเวลามันดีๆ ขึ้นมา นี่กามสุขัลลิกานุโยค มันพอใจ มันดีใจของมัน มันถูกใจๆ ถูกใจนี่มันเป็นความจริงขึ้นมา

หรือยังละ ถูกใจขึ้นมา เห็นไหม เพราะเด็กมันก็เล่นของเล่นอยู่แล้ว จิตมันก็เล่นอารมณ์ความรู้สึก อยู่แล้ว เวลามันปล่อยวางเข้ามาก็เท่านั้น

มันปล่อยวางๆ ปล่อยวางมา สัตยชาติญาณมันเป็นไปได้นะ คุณสิ คนเราเวลานอนหลับไป มันฝันไป จินตนาการไปสุดขอบฟ้า เป็นไปได้ทุกอย่างเลย เพราะมันขาดสติ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติไป พอมันลากจูงกันไป จิตมันจินตนาการของมันไป ทำไมเชื่อดี ถ้ามันเชื่อ...คนเรานะ เงินของเรา เราหาเงินหาทองมา เงินในกระเป๋าเรานี่มันได้มาเพราะอะไรละ เราลงทุนลงแรงของเราใช้ไหม เราทำงานมามันถึงมีเงินมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันปล่อยมันวาง มันมีหลักฐานของมัน นี่มันว่างๆ มันว่างเพราะอะไรละ เราไม่ได้ทำงาน เราไม่มีเนื้องาน แล้วมันเอาเงินมาจากไหน ลากที่ควรได้และลากที่ไม่ควรได้ ถ้าลากที่ไม่ควรได้มันมาอย่างไรละ ลากที่ไม่ควรได้มันไม่ใช่ของเรา นี่ถ้าลากที่ควรได้ ลากที่ควรได้ ทำอะไรมามันถึงได้อย่างนี้ ถ้ามันจะปล่อยวาง ปล่อยวางมันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามันปล่อยวาง ปล่อยวางนี่เป็นตถ์ทุกปหานนะ มันชั่วครวเท่านั้นแหละ ของมันจะเป็นของชั่วครวๆ เพราะมันเป็นการฝึกจิต จิตมันต้องฝึกฝน

เด็ก เห็นไหม คุณสิ มันเล่นขายของของมัน มันเล่นขายของ พอโตขึ้นมาใครปลุกฝังมา อย่างใด พอโตขึ้นไป สิ่งของเด็กนี้ จิตได้สำนึกมันซบสิ่งใดไว้ มันจะชอบสิ่งนั้นไปตลอดชีวิตของมัน นี่ในเวลามันชอบของมัน มันก็รู้ว่าสิ่งนั้น...เราเป็นเด็กมา เราเคยเล่นอย่างนี้มา พอโตขึ้นมา มันจะเล่นของจริงแล้ว ถ้าทำธุรกิจขึ้นไป โครงการสิ่งใดเขาคิดของเขาขึ้นมา เขามีประสบการณ์ของเขาขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันสัมผัสอารมณ์ความรู้สึก ที่มันปล่อยวางๆ นี่เด็กเล่นขายของ พอมันจิตสงบเข้าไป พอจิตสงบเข้าไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นจริงใจ เด็กเล่นขายของนี่พ่อแม่หามาให้ พ่อแม่หามาให้ นี่เรียกร้องเอาตามความพอใจของตัว จิตเวลาปฏิบัติไป พอมันรู้มันเห็นของมันไปมันก็เป็นสัตยชาติญาณ มันก็เป็นไปตามธรรมชาติของมัน นี่เวลาเราโตขึ้นมา เราทำธุรกิจการค้าขึ้นมาด้วยประสบการณ์ของเรา เราทำโครงการสิ่งใดขึ้นมา มันต้องมีวัตถุประสงค์ มันต้องมีความเป็นจริงของมันทุกอย่าง มันถึงจะเป็นโครงการนั้นขึ้นมาได้ตามความเป็นจริง

จิตถ้ามั่นเห็นกาย เวทนา จิต ธรรมตามความเป็นจริงขึ้นมา มันไม่เหมือนเด็กเล่นขายของ เด็กเล่นขายของมันได้มาเองๆ พ่อแม่มันยกให้ พ่อแม่มันซื้อมาให้ พ่อแม่มันซื้อมาให้ จิตมันเป็นเองๆ มันไม่มีหรอก จิตมันต้องฝึกฝนของมัน ถ้าจิตมันฝึกฝนของมัน เวลามันจับต้องของมันขึ้นมา ได้ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงขึ้นมา มันแตกต่าง ของเล่นกับของจริง มันแตกต่าง ของเล่นก็คือของเล่น ถ้าของจริงขึ้นมา ของจริง เห็นไหม ของจริงมันมีคุณค่านะ ถ้าเราทำผิดขึ้นไปนี่เดียว โคนปรับ นี่รับเหมาสิ่งใดมา แล้วพอทำถึงเวลาส่งมอบเขาแล้วมอบเขาไม่ได้ เขาปรับเลย เขาคิดค่าปรับตลอด

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเราทำไม่ได้มันก็หลุมมือเราไป นี่มันมีเหตุมีผลของมัน สติขึ้นมา เวลาสร้างสติขึ้นมา สร้างสมขึ้นมากกว่าจะเป็นสติขึ้นมา กว่าที่จะสงบระงับเข้ามาเป็นสมาธิ เราลงทุนลงแรงไปขนาดไหน เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา จับต้องได้ขึ้นมา จับต้องมันก็ตื่นตื่นแล้ว เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง

คูลี เราสั่งวัตถุขึ้นมา สั่งของมามันต้องจ่ายสตางค์ทั้งนั้นแหละ ของมาต้องเซ็นรับมอบ ต้องนับจำนวนมันครบไม่ครบตลอด นั่นเป็นข้อเท็จจริง เพราะอะไร เพราะมันมีผลประโยชน์ มันมิได้มีเสีย จิตมันจับต้องได้ตามความเป็นจริง เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง โอ้โฮ! มันของมีค่าทั้งนั้นแหละ ถ้าของมีค่า ความรู้สึก เห็นไหม ของเล่น คูลี พ่อแม่ให้สมบัติกับเด็ก เด็กมันยังเข้าใจว่าของเล่น มันชอบ มันรัก มันยังเก็บถนอมรักษาของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันของของเราที่หามา ของของเราที่หามา มันจับต้องแล้วมันมีคุณค่ามากกว่านั้นเยอะมาก พอมีคุณค่ามากกว่านั้นเยอะมาก แล้วเราประกอบสัมมาอาชีพจะจนเสร็จสิ้น แล้วก็ส่งมอบงานให้เขา นั่นไง นี่มันปล่อยวางๆ ปล่อยวางมันต้องมีเหตุมีผลของมัน มันจะปล่อยวางมันต้องมีเหตุมีผลดี แล้วนี่ก็มีเหตุมีผลเหมือนกัน แต่วุฒิภาวะ วุฒิภาวะของจิตมันอ่อนด้อย

นี่พละ เห็นไหม เวลาจิตที่มันมีกำลัง จิตที่มันมีอำนาจวาสนา สถานะที่มันจะรับอริยมุข มันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ใต้นี่มันจะเอาจิตอ่อนด้อยอย่างนี้ไปรับอริยมุข ความว่างๆ...ความว่างๆ ก็ควายมันนอนอยู่แช่ปลักนั่นไง ความว่างแบบควายใจ ถ้าความว่างแบบคน ความว่างแบบมนุษย์ล่ะ แล้วความว่างมันว่างอย่างไร

เหตุผลมันแตกต่างกันเยอะมาก ถ้าเหตุผลมันแตกต่างกันอย่างนั้น เห็นไหม นี่ผู้ที่ประเสริฐ เวลาคนทำบุญกุศลนะ เห็นพระเห็นเจ้า นี่สมมุติสังฆ์ เขาก็ต้องการบุญของเขา เขาเกิดได้สี่ระยะ แล้วใส่บาตรเพื่อเป็นบุญกุศลของเขา ตั้งแต่อาหารข้าวปากหม้อเขาดักเขาคดมาใส่บาตร พระได้สิ่งนั้นมา ได้สิ่งนั้นมาเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตขึ้นมาแล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่เขาหวัง หวังให้พระเป็นหลักเป็นชัย เป็นหลักเป็นชัย เป็นที่พึ่งที่อาศัยของเขา บอกทางสว่างให้เขา

ถ้าทางสว่างของเขา นี่ฆราวาสธรรม ธรรมของฆราวาส ความรู้สึกนึกคิดของปุถุชน แล้วความรู้สึกนึกคิด ความเป็นจริงที่เป็นมรรคญาณมันละเอียดกว่านั้น มันแตกต่างและละเอียดกว่านั้น แต่โดยสัญชาตญาณ เราเกิดเป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ พอเป็นมนุษย์ เวลาคิดสิ่งใด คิดมาจากภวาสวะ จากภพ จากภวาสวะ จากจิตของเรา จิตของเรายังมีอวิชชาอยู่มันก็เป็นฆราวาสนั่นแหละ

เวลามนุษย์มาบวชเป็นพระ พระก็มาจากคน มาจากมนุษย์นั่นแหละ ทีนี้เป็นพระมาแล้ว พระต้องมีสติมีปัญญาฝึกฝนของเรา เพราะอย่างนี้ โลกเขาคิดกันแบบนี้ เราเป็นพระ ศากยบุตร พุทธชิโนรส เราจะเป็นผู้พ้นจากกิเลส เราต้องมีสติปัญญามากกว่าเขา

เวลาเขามีสติมีปัญญา เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างขึ้นมาเป็นมหาสติมหาปัญญา มหาสติมหาปัญญา ปัญญาที่ต้องละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ไม่ใช่เอาปัญญาอย่างที่เด็กเล่นขายของกัน แล้วมายึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของเรา เพราะมันถูกใจมันก็พอใจ แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เราต้องแยกแยะดี เราจะเอาปัญญาฆราวาสที่โลกเขาจินตนาการใคร่ครวญกันอยู่อย่างนั้น นั่นมันเป็นเรื่องของโลกเขา เพราะว่าเขาดำรงชีวิตของเขาทางโลกของเขา งาน ภาระหน้าที่ของเขา มีมากมายมหาศาล แต่ของเรา เราทิ้งมาแล้ว เราทิ้งสถานะของมนุษย์มาแล้วเราจะเป็นนักพรต นักบวช เราปฏิบัติของเรามันต้องเป็นจริงของเราขึ้นมา

นี่ให้แยกให้แยะ ให้แยกแยะ ถ้าทำสิ่งใดไม่ได้ กลับมาพุทโธ กลับมาปัญญาอบรมสมาธิ ต้องให้สมาธิลึกกว่านั้น ถ้าสมาธิลึกกว่านั้น ศีล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม สัมมาสมาธิ สมาธิที่เป็นสัมมา ที่มีกำลังแล้ว เวลามันจับต้องตามความเป็นจริงขึ้นมา มันจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง มันเป็นอีกเรื่องหนึ่งเลย แตกต่างกันเลย

ถ้ามันเป็นเรื่องเดียวกัน โลกนี้ คุณติ คุณทางโลกที่เขา ตอนนี่ฆราวาสสอนธรรมเยอะ สิ่งที่เขาศึกษาธรรมะนะ แล้วเขาสร้างเป็นสถาบันเลย ต้องศึกษาธรรมะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอดประเสริฐ เขาใช้ตรรกะของเขา ใช้วิชาการของเขาศึกษากัน ตอนนี้นำกำลัง
ฮือฮากันมาก เห็นใหม่ โลกเขาเป็นแบบนั้น แล้วเราเป็นพระ เราเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เรา
ต้องการความจริง เราไม่ใช่ทำตามความถูกต้องของเรา เราจะทำความจริงขึ้นมา ความจริงขึ้นมา

แล้วที่เขาศึกษากันมา ศึกษากันมา นี่ศึกษาธรรมของใคร? ธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งเป็นสถาบันกันเลยนะ สิ่งนี้เป็นทางโลก เขาทำก็เพื่อทางวิชาการของเขา แต่
เราจะเอาความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรา มันต้องละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ถ้าละเอียดลึกซึ้งกว่า
นั้นนี่จะเป็นความจริง

ความจริง เห็นใหม่ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” นี่มันเป็นภูมิ เป็นอริยภูมิอันเดียวกัน
กับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” แล้วสังฆธรรม
ธรรมะเป็นความจริง ธรรมะที่เกิดขึ้นมากับเราจริง นี่เราจะต้องสร้างจิตใจของเรา สร้างนะๆ เขา
บอกสร้างนี่ก็เป็นสมมุติ สร้างมันก็เป็นโลก สร้างขึ้นมาได้อย่างไร

นี่สร้างขึ้นมาคือการฝึกฝนใจ สร้างขึ้นมาคือพัฒนาการของมันใจ วุฒิภาวะใจที่มันละเอียด
ขึ้นไป ใจ สร้างขึ้นไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป จนถึงที่สุดแล้ว อกุปปธรรมๆ นี่ศากยบุตรพุทธ
ชิโนรส นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะประเสริฐในใจของเรา “ผู้ใดเห็นธรรม
ผู้นั้นเห็นตถาคต” เอวัง